

Tea Odobašić

Zagreb

NEDOVRŠENA PRIČA **Sjećanja na dramski rad s djecom**

Sjećanja na male glumce, kojima sam posvetila ovaj tekst, sežu u daleku prošlost moje mladosti, kada sam za djecu iz susjedstva u dvorištu svoje kuće pripremila svoju prvu predstavu. Otada pa sve do danas pratila me kazališna igra iz koje su niknuli moji tekstovi, od kojih su neki objavljeni u časopisu za mlade *Modra lasta*. Želja mi je da i vama pomognu u radu s dječjim scenskim družinama jer iz iskustva znam koliko je katkad teško naći prikladan tekst da bismo oslobodili dječju scensku darovitost i maštu. U tome mi se uvijek najprikladnijim scenskim izrazom činio upravo mjuzikl jer glazba i pokret prate čovjeka cijeloga života. U modernom ruhu, prilagođen djeci, mjuzikl nudi mogućnost da mali glumci istodobno razvijaju svoje sklonosti za lijepo izgovorenu riječ, zvuk, pokret. Ako tome dodate i razgovor s djecom i osluhnete njihove probleme, dobit ćete moje scenske priče u kojima će neke djevojčice i dječaci živjeti vječno, kao Petar Pan. Zaključit ću ovaj uvodnik njihovim razmišljanjima – danas.

*

Što mi je sudjelovanje u dramskoj grupi značilo i kako je utjecalo na moj život? Ne znam iskreno kako u par redaka odgovoriti na to pitanje... Jer kako u nekoliko rečenica opisati to sigurno mjesto gdje igrajući se otkrivaš sebe samu, propituješ svoje granice (ljudi, svatko tko me poznaje, zna da nisam bila blizu kad se dijelio dar pjevanja... a ja sam pjevala?!?... i plesala i glumatala i činila sve te začudne stvari bez straha, srama, čuđenja)... spoznavajući da u životu nije najvažnije ostvariti cilj prema kojem si krenuo, već se na put odvažiti...

Pitanje je bih li se prijavila na audiciju za spikere/voditelje da se nisam trajno zarazila "virusom scene"...

Kako u par redaka svjedočiti o ljubavima, prijateljstvu, o tome kako sam stekla novu obitelj (što je super jer ona prava nije bila baš funkcionalna...) i kako sam

bogatija za sestru, majku i prijatelje koje pratim i kojima se divim jer i oni su, trajno zaraženi, bezrezervni kreativci u onome što danas jesu i što rade...

Pitanje je bih li studirala psihologiju da se nisam trajno zaljubila u ljude i njihove potencijale... U hrabrost, strast, vjeru u dobro, u ljude. U dijete u sebi.

Pitanje je kakav bih čovjek bila danas bez dramske...

Ali taj je odgovor jednostavan...

U mom životu ništa ne bi bilo kako jest da nije bilo dramske.

Jer ne bih bila ono što jesam.

Hvala Vam na tome.

Suzana Pardačer, bivša televizijska voditeljica,
urednica za natjecatelje kvizova, psihoterapeut u nastajanju

*

Danas kada stanem na daske HNK-a u Zagrebu i kada krene operna predstava, svega se sjetim: kako se treba ponašati na sceni, kako se na sceni sve vidi i kako da bi cjelina bila potpuna, svatko od nas mora dati sve od sebe. To sam naučila od naše profesorice Tee na dramskoj. Jako sam joj zahvalna za taj dio svog života. Dramska je za mene bila iskonska radost, hrana za dušu. U školi je sve nekako bilo lakše jer sam znala da poslije nastave imamo dramsku. Te probe i ti nastupi stvarno su bili pravo uživanje, a naša profesorica ona koja nam je sve to omogućila, na nastavi stroga (ali pravedna), a na dramskoj naša druga mama. Ja dramsku živim cijeli život i to je za mene zaista prekrasno. I moja djeca su išla i idu na dramsku i jako su sretna zbog toga. Uspjela sam im predati taj dašak ljubavi prema sceni i sretna sam zbog toga. I na kraju ću reći da osjećam duboku zahvalnost jer su rad u dramskoj, gluma i pjevanje usmjerili moj život s kojim sam zadovoljna i sretna.

Tamara Cipek, akademska glazbenica – solo pjevačica

*

Reći ću vam kako je sve počelo. Išao sam u malu dramsku, onu od 1. do 4. razreda, za razliku od VELIKE, u kojoj su, mislili smo, glumili samo profesionalni glumci (o, kako je nekada veliko bilo veliko). Ondje sam uživao i redovito skakao po rubu školske pozornice, na užas publike iz prvog reda. A onda sam jednoga dana pozvan u učionicu trećeg c. Ondje je sjedila Ona. Kraljica svemira. Profa koja vodi veliku dramsku. Strah i trepet svih svjetskih mora, od Singapura do Kariba. Ljubaznim glasom, no i dalje vrlo ozbiljna, zamolila me da joj nešto izvedem. Ay caramba!

Audicija je valjda prošla dobro, jer sjećam se kako nakon nje trčkaram do najvišega kata škole, zbranjeno za klince, sve do magičnog kabineta. Koliko je samo kostima pokušalo iskočiti iz onog ormara koji je otvorila tek da bi uzela knjigu Enesa Kiševića "Mačak u trapericama", te i dalje ljubazno-strogim izrazom naložila da naučim sve dionice psa Karabasa napamet. Na-pamm... Kvragu! Tako sam odmah upoznao i vječno glumačko prokletstvo – za nagradu uvijek moraš nešto nabubati napamet.

Svi kasniji događaji toliko su zgusnuti i redaju se samo u jarkim slikama. Gomila nastupa, često i svakodnevnih, moj prvi let avionom na republičku smotru u Dubrovniku, ah, smotre, gdje smo uvijek osvajali prva mjesta, sve dok nas nisu stavili izvan konkurencije, pa godinu-dvije poslije s velikom grupom ljudi koji se jako dobro zabavljaju... Na trosatnim probama, kasno u noć. Teško je to bilo zamislivo tada, a pogotovo danas, kao što je teško ne prisjetiti se svake od uspomena koje su nas obilježile u narednim godinama.

Suludo je uopće u današnjim vremenima, u kojima se ne planira niti sutra, shvatiti ulogu i odgovornost pravog učitelja koji ne misli na godinu, deset, pa ni onih dvadeset u kojima se sve vidi, već oblikuje za cijeli život. Pompozne riječi? Da nije bilo naše zajednice, jer ne mogu je nazvati samo dramskom grupom, danas ne bih ovako pjevao, svirao i govorio. Ako bih kao učitelj sa svojom djecom dostigao i polovinu toga, bio bih jako sretan.

Kada i kako nas je Kraljica svemira, a i Strah & trepet sinjih mora, tako dotakla, te se pretvorila u jednu od najvažnijih osoba u našim životima, još nikome od nas nije jasno. U međuvremenu je postala samo Tea. Naša Tea.

Danijel Reškovac, učitelj razredne nastave

*

Igra, igra na sceni, igra riječima, igra rečenicama. Malo sviranja, songova i igranje notama. Sve smo to živjeli. Teme su bile ono što nas je mučilo, a rješavali smo ih u predstavama.

Ja sam se dramskoj grupi pridružio na audiciji i odmah nakon toga počeo s probama za predstavu "Mačak u trapericama" Enesa Kiševića. U podjeli su bili Višnja Ciprić, Danijel Reškovac i ja. Probe su bile dokasno navečer, u školi, gotovo svaki dan. Roditelji su mislili da se skićem s lokalnim delinkventima, a ja sam ih uvjeravao da sam na probama s dramskom grupom. Nisu mi vjerovali sve dok to nisu čuli na roditeljskom sastanku. Profesorica Tea bila nam je i razrednica. Dobro se sjećam njezinih riječi: "Vaši mali mozgovi su kao spužvice, sve upijaju, treba im samo lijepe stvari ponuditi." Bila nam je kao mama. Jako se brinula o svima jednako, ja sam je posebno cijenio. Nisam još znao do kraja definirati zašto, ali sam je nekako spontano cijenio. Sada znam da je izrazito pozitivno utjecala na svoje učenike. Svi njezini učenici bili su sretna djeca i postali su sretni ljudi. Govorim to jer sam kasnije shvatio da je vrlo važno kad su ti optimizam i zadovoljstvo usađeni u temelje razvoja ličnosti. Sve je onda lako i jednostavno. Kojim god putem krenuli, čime god se bavili, lako je biti uspješan kad si sretan. Takvi su bili svi moji prijatelji s dramske.

Cijenio sam natprosječan trud naše razrednice Tee, koja je bila sve – od redateljice, dramaturginje, scenografkinje, kostimografkinje do producentice za svaku našu predstavu. Toliko nesebičnog davanja mogla je ostvariti samo vječna kazališna entuzijistica, kao što je bila naša razrednica Tea. Za mene je bila i izvrsna profesorica i izvrsna dječja pedagoginja.

Sljedeće dvije godine osim mnogih malih predstava i recitala, pripremali smo i uspješno izvodili dva mjuzikla: “Zar život nije lijep” i “Djeca velegrada”.

Vrijeme je učinilo svoje mom mladom glasiću koji je počeo mutirati. Nisam više mogao otpjevati visoke tonove. Unatoč zabrani razrednice (koja me je htjela u glumačkom ansamblu), došao sam na audiciju glazbene grupe unutar dramske. Voditelj Vlado Dolenc bio je oduševljen mojim bubnjarskim sposobnostima. Jedva je uspio nagovoriti razrednicu Teu da me iz glumačkog ansambla pusti u glazbeni. Tako je otpočeo moj novi put u glazbeno-scenskim projektima, u kojima sam istodobno bio i “tehnika” jer smo sve sami radili – od postava prije predstave do demontaže nakon predstave. Kasnije na mom životnom putu, kao da je netko “odozgo” odlučio – 2009. godine, sa svojih 39 godina, javljam se na natječaj i dobivam priliku postati tehnički upravitelj Gradskog dramskog kazališta “Gavella”, gdje i danas radim.

Goran Jerosimović, dipl. inž. stroj.

*

“Gigi!”, zazvonio bi prijekorni glas hodnicima “Tesle”. Glas bi dolazio s drugog kata nove zgrade osnovne škole u Prečkom. Vrijeme radnje – večernje, doba kada bi se djeca razmišljela po svojim domovima, po parkovima ili igralištima. Za dječake viših razreda bilo je to vrijeme naganjanja lopte ili oćijukanja s curama iz susjedstva... Glas koji je odzvanjao školskim hodnikom, međutim, malo je mario za prvenstva u stolnom nogometu, za skupljanje sličica Disneyjeve galerije i za žuti pojas u karateu. A zapravo je odavao brigu za sve te sastavnice naših dana. Pa i za one koje su tek trebale doći s odrastanjem. Tata bi mi uvijek govorio kako će me život naučiti koječemu. No iz očiju desetogodišnjeg dječaka koji živi sretne dane učenja i igre to se činilo tek nečim maglovitim. Poput mjesta iza sedam gora koja možemo izbjeći ili zamijeniti boravkom u Zemlji čudesa. A u tu Zemlju čudesa lako je bilo ući kada ste okruženi glumom, mjuziklima, radijskim mikrofonima i budnim okom razrednice koja će tako brižno zazvati vaš nadimak. I probuditi usnulu školu.

Pazite, nadimak. Toliko smo bili (i ostali) povezani svi mi – mladi ljudi – koji smo u to večernje doba ostajali u čitaonici na drugom katu kako bismo uvježbavali “Zar život nije lijep”, mjuzikl kojime su se osvajale pozornice republičkih smotri dječjih kazališnih grupa, punile kazališne dvorane i koji je potom snimljen kao dječji mini-album i emisija u sklopu serijala “Mali svijet” Televizije Zagreb.

I to je bila tek jedna od posebnosti koju je gajila naša Tea. Zvali smo je i drugarica prof. Odobašić i Tea i raska i uvijek nam se činila važnom i brižnom. I autoritativnom, jasno. Ali i osobom od posebnog povjerenja. I našim utočištem, otokom sigurnosti i zaštitnikom od možebitnih stranputica u koje bismo mogli upasti. Znatiželja, sklonosti i okruženje vode vas kojekuda. Naše kojekuda, međutim, moglo je, spoznao sam to tek mnogo kasnije, ići samo u jednom smjeru. Onome u kojemu je raska bila poput dodatnog roditelja. Ona profesorica čiji smo sustav vrijednosti upijali jednostavno zato što ga je s ljubavlju dijelila i sa strpljivošću usađivala u naše glavice.

I zato se u trenucima nostalgije, kada mi se misli vrate u doba odrastanja, namiješim. Iskreno i bez ostatka. Jer znam da jedno veliko hvala uvijek mogu uputiti svojoj baki, mami i tati, ali i razrednici bez koje bih bio malo manje sretan i malo drugačiji svoj. Profesorica Tea Odobašić – a to će vam potvrditi i Jero i Tamara i Suzana i Danijel i Višnja i Sandra i Alen i mnogi drugi – sunce je koje je obasjalo naš svijet. I učinilo ga ljepšim, sretnijim i kreativnijim u svim desetljećima koja su uslijedila. I stvorilo od nas ljude s jasnim sustavom vrijednosti, ispunjene empatijom i ljubavlju za pisanom riječju.

Goran Komerički, prof. povijesti i dipl. književni komparatist i povjesničar

Moje prvo druženje sa scenom seže u daleku prošlost kada je u Sušaku (danas Rijeci) održana velika dobrotvorna priredba na kojoj je mala Teica Miklošić recitirala pjesmu Đure Arnolda “Domovina”. Sve to i ne bi bilo čudno da pjesmica nema 24 kitice, a maloj je Tei tada bilo samo pet godina i prvu poduku za emotivno govorenje stihova dobila je od svoje majke, izuzetno nadarene osobe.

Tako je, eto, rođena Teina velika ljubav prema sceni. Početkom rata 1941. godine preselila se s roditeljima u Zagreb i tu je nekoliko godina kasnije počela pohađati satove harmonike, klavira, baleta i malu dramsku školu. Često je nastupala na priredbama, pa ju je jednom čuo i naš poznati glumac Dubravko Dujšin. Bio je oduševljen njezinom interpretacijom pjesme “Radost” Vladimira Nazora i rekao je voditeljici, glumici Zori Petrović: “Zoro, ova mala će jednom biti velika glumica jer ima urođeni osjećaj za govor i pokret na sceni. To ti je buduća Vika Podgorska.”

Ne, mala Teica nije postala glumica, ali je svoj talent prenijela na djecu, od koje su mnoga stasala u poznata imena kazališta i filma diljem naše domovine, pa i šire. Eto, upravo njima želim posvetiti ova sjećanja i DVD mjuzikala u kojima su započeli svoj put na “daskama koje život znače”. Dopustite mi stoga da nekoliko vedrih priča iz toga dugogodišnjeg zajedničkog druženja prenesem i u vaše vrijeme.

Jedan sunčan ljetni dan 1953. u Pazinskoj 45 trešnjevačkog Pongračeva započeo je za susjede vrlo neobično. Umjesto da imaju problema s djecom iz susjedstva koja im gađaju prozore loptama, bili su svi pozvani na pravu kazališnu predstavu – bajku o sedam patuljaka i Snjeguljici. Nemojte zaboraviti da je to bilo vrijeme neposredno nakon rata, pa su mame izvukle iz svojih škrinja stare zavjese kako bi što bolje opremile svoje mališane. Improvizirana su sjedala u dvorištu, a prozori i balkoni susjednih zgrada ubrzo su bili prepuni publike. Mali glumci su se ponosno šepurili u kostimima od krep-papira i dobro govorili svoj tekst, a Teica, tada već studentica, bila je neizmerno ponosna na svoju prvu režiju. Buran pljesak publike, najveća nagrada malim izvođačima, još je dugo odzvanjao u njihovim kasnijim sjećanjima.

Odjek te predstave bio je velik. Odrasli su ubrzo shvatili što znači okupiti djecu na nekom vrijednom zadatku, umjesto da ih prepuste igrama na ulici. Zato je svake godine nastajala nova predstava prilagođena sceni i glumačkim mogućnostima najmlađih na Trešnjevci, u Pongračevom. Slijedile su predstave: “Pastorka i 12 mjeseci”, “Pepeljuga”, “Srebrozvezdana” i druge. Bajku “Srebrozvezdana” djeca su već igrala

na velikoj sceni društvenog doma (danas Kulturni centar Trešnjevka), a kostimi su bili posuđeni iz pravog kazališta. Glavnu ulogu vodene vile Srebrozvjezdane igrala je Silvija Luks, danas poznata televizijska novinarka, a starog mlinara uprizorio je Stjepan Heimer, danas profesor na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu, koji je uvijek isticao da mu je učenje glume u ranom djetinjstvu dalo određenu dozu sigurnosti u predavanjima pred studentima. Radnja bajke “Srebrozvjezdana” odvijala se pod vodom, pa je cijela scena bila prekrivena papirnatim ribama i ostalim vodenim svijetom. Nažalost, kao što se to tada često događalo, nestalo je struje! Kako ne bi pokvarile radost svojoj djeci, mame su se brzo snašle i uskoro se pozornica kupala u svjetlu velikog broja petrolejki. Time su sjene na sceni stvorile jednu novu dimenziju tajanstvenosti bajke i oduševile publiku.

Iste je godine mala Teica, kao već odrasla djevojka, diplomirala na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i započela skupljati svoj staž u OŠ Ljubljanića kao profesorica hrvatskog jezika. Budući da su tada svi nastavnici vodili i neke slobodne aktivnosti, često su s najboljim učenicima znali osnovati dramske družine prenoseći na male osnovce stečeno znanje i ljubav prema toj vrsti umjetnosti. Djeca su to oduševljeno prihvatila, pa su tako nastale i moje predstave: “Pepeljuga”, “Dugonja, Trbonja i Vidonja”, “Crna trojka” “Mirjam, djevojčica iz potkrovlja” i druge. Kako sam od prvih početaka rada s djecom nastojala da svaka riječ na sceni bude jasno i pravilno izgovorena, moji mali glumci djelovali su vrlo prirodno i spontano. To mi je potvrdio i naš poznati pisac igrokaza za djecu – Božidar Širola, kojeg sam pozvala na premijeru predstave “Dugonja, Trbonja i Vidonja”. Vidno uzbuđen, čestitao je malim glumcima i rekao: “Duboko sam zahvalan vama i vašoj voditeljici da ste mom tekstu udahnu li dušu, što je do sada rijetko uspijevalo i profesionalnim glumcima.” Ova laskava pohvala dala mi je snagu za daljnji rad s djecom na sceni.

Tada mi je došao u ruke dramski tekst “Mirjam, djevojčica iz potkrovlja” kojeg je napisao Željko Hell prema “Dnevniku Ane Frank”. Ta dirljiva priča o maloj Židovki, dovedenoj u zagušljivu ćeliju gdje susreće dječaka “zlatne” fašističke mladeži, doživi prvu ljubav i bude na kraju žrtva bolesnog ratnog vihora – rasplakala je svu prisutnu publiku. Kada danas razmišljam o djevojčici Dubravki i dječaku Miroslavu koji su bili sami na sceni punih 50 minuta izgovarajući vrlo težak i emotivno nabijen dramski tekst, čini mi se skoro nemogućim ostvarajem. Bili su toliko prirodni u svojoj glumi, kao da se zaista nalaze u ćeliji, a ne na pozornici. Moram priznati da smo na toj predstavi radili puna tri mjeseca, ali tim malim glumcima mogla bi i danas pozavidjeti velika imena našeg glumišta.

Kasnije smo u podrumu škole, prema dramskom predlošku te predstave snimili amaterski film, no sav snimljeni materijal bio je u montaži kad je 1964. Zagreb stradao u poplavi, a s njim i taj film jer je i škola bila pod vodom. Upravo zbog te poplave uslijedio je i moj prijelaz u OŠ Rade Končara na Voltinom, pa sam i ondje nastavila svoj dramski rad s djecom. U to su vrijeme u modi dramskih družina bili recitali u pokretu, često uz glazbu i pjevanje, no ja sam u svom radu više pažnje posvećivala većim igrokazima. Kostime i rekvizite posuđivali smo iz raznih kazališta, a kulise smo oslikavali i pravili sami. Tako su nastale predstave: “Aladin i čarobna svjetiljka”,

“U carstvu patuljaka”, “Djevojčica sa šibicama”, “Čarobnjak iz Oza”, “Robin Hood”, “Vihor i poglavica Fazanovo Pero” i druge. Sjećam se kako su dječaci “vatreno” igrali svoju verziju “Robina Hooda”. Bili su tako uvjerljivi u mačevanju da se kolega iz tjelesne kulture strašno zabrinuo. “Vidiš li ti kako se oni bore? Pa stvarno će se poubijati na sceni. Daj ih zaustavi!” govorio je. Dječak Zlatko Kostić, koji je igrao ulogu Robina Hooda, bio je i odličan športša, pa mu nije bilo teško skakati na pozornicu s visokih ljestava kako bi publici dočarao skok sa stabla u Sherwoodskoj šumi, ali je zato mala publika zaustavljala dah. Tu smo predstavu odigrali i ispred dvorca u Brezovici, čime su učenici iz susjedne osnovne škole u potpunosti doživjeli čaroliju događanja vezanih za lik Robina Hooda.

Kad je glazba ušla u moj dramski svijet, sjetila sam se i baleta. Tada smo moja bivša učenica Nevenka Čop i ja uvježbale dva baleta prema bajkama “Trnoružica” i “Snjeguljica”. Vrlo ambiciozno mi smo godinu dana radile na osmišljavanju koreografije. Ranije smo obje i same učile plesati balet. Nevenka je plesala glavne ženske likove u oba baleta. S “Trnoružicom” smo čak gostovali u nekoliko škola Hrvatskog zagorja, kao i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Kako su kostimi opet bili posuđeni iz kazališta, sve je bilo blistavo, puno tila i “šljokica”. Nažalost, na jednom gostovanju bilo je i malih nezgoda. Autobus je kasnio pa je publika već bila u dvorani kad smo stigli u Nedelišće. Da ne bismo prolazili kroz dvoranu, vile su se morale na brzinu presvlačiti u jednom malo većem kokošinju. Ipak sve je to brzo zaboravljeno i pretvorilo se u pravu euforiju kad su djeca iz publike zamolila male plesače – autograme. Jasno, ponosu nije bilo kraja.

Danas bi djeci 21. stoljeća i interneta bilo nemoguće zamisliti da na nekoj ekskurziji ne spavaju u hotelu s barem tri zvjezdice, a moji su mali glumci bili sretni i onda kad su spavali na slami u jednoj bivšoj konjušnici dvorca u Bedekovčini, zajedno sa svojom profesoricom i voditeljicom. Unatoč kokošinju i slami mislim da su ta djeca bila zadovoljnija i sretnija od ove djece danas jer su znala cijeniti male radosti, prijateljstvo i vedra druženja u igri na sceni kao veliko blago poklonjeno njihovom djetinjstvu.

Nekako sredinom mog rada u OŠ Rade Končara počele su se održavati smotre scenskog stvaralaštva osnovaca, najprije za Zagreb, a onda i na državnoj razini. Na jednoj od tih smotri sudjelovala je i moja dramska družina s igrokazom “Tko je glavni” Nade Iveljić. Za osvojeno prvo mjesto dobili smo manju novčanu nagradu, čime smo kupili materijal za snimanje filma na 8-milimetarskoj traci. Prema dramoletu Matjaža Klopčiča snimili smo igrani film “Mati”. Film je snimio jedan roditelj u autentičnoj seljačkoj kući pod Sljemenom, kako je zahtijevao scenarij. Nažalost, film nije imao ton pa smo ga sinkronizirano snimali na magnetofonskoj traci. Ovaj vrijedan pionirski uradak nastao je oko 1966. godine u trajanju 75 minuta i danas se, s puno poštovanja, čuva u obiteljskoj arhivi mojega sina Daria Odobašića.

Otprilike u isto vrijeme nastali su i neki višestruko izvođeni recitali: “Tko može sputati mladost”, “Plameni cvjetovi”, “Dođite ljubavlju združeni” i drugi. Uz njih su stasala i mnoga poznata imena današnjega kazališnog neba, od kojih ću spomenuti samo glumicu Sanju Marin i odličnoga dramskog pisca, scenarista, skladatelja te redovitog profesora na Akademiji dramskih umjetnosti – Matu Matišića. Koliko su im

ti prvi kontakti sa scenom značili u odabiru njihovih budućih zanimanja Mate je mnogo godina kasnije rekao: “Imao sam sreću što mi se susret sa scenom dogodio u djetinjstvu. Katkad ljudi potroše i cijeli život na traženje smisla svog postojanja. Muče se, mijenjaju zanimanja, partnere, države, kontinente, tražeći zapravo ono što je u njima, no nitko ih na to u njima nije upozorio.”

Kada bih svoju ulogu profesora i voditelja svela samo na to da sam otkrila veliki broj talenata koji danas briljiraju na našoj sceni i na filmu, bila bih zadovoljna jer sam već time opravdala svoj boravak na Zemlji. Putem snova “male Teice” krenuli su tako: Olga Pakalović, Zvonka Škreblin, Tamara Magud, Suzana Pardačer, Josip Kučan, Dražen Čuček i mnogi, mnogi drugi, ali i mnogi novinari poput Đenade Kučković i Tanje Tolić, koja je ujedno i ugledna hrvatska književnica.

Kako se ne bih “izgubila” u emotivnom razmišljanju, a vas zakinula za najplodnije godine svog stvaralaštva, nastavit ću svoju priču s 1977. godinom, kad sam iz Voltinog prešla u OŠ Nikole Tesle u naselju Prečko. Ta osnovna škola bila je tada jedna od najmodernijih u Hrvatskoj i pružala je idealne uvjete za rad. Moj prelazak iz jedne škole u drugu nije bio nimalo upitan jer je moj rad s djecom već tada bio visoko rangiran i priznat. Da bih opravdala povjerenje koje mi je novi kolektiv pokazao, odlučila sam sve svoje znanje i iskustvo usmjeriti na afirmaciju OŠ Nikole Tesle, kako u nastavi hrvatskog jezika tako i u slobodnim aktivnostima. Tada su krenuli na scenu i moji vlastiti dramski tekstovi i dramatizacije. Volim glazbu. Čujem je u svim zvukovima prirode, pa stoga nije čudno da je ona uskoro postala sastavni dio mojih scenskih ostvaraja. Mislim da se to dogodilo upravo u trenutku kad mi je u ruke došao tekst pjesnika Enesa Kiševića “Mačak u trapericama”. Ta duhovita i vrcava priča o mačku i psu Karabasu, napisana u stihovima, pokrenula je u meni cijelu lavinu zvukova. Umjesto da je čitam, ja sam je počela pjevati. Ubrzo su stihovi prerasli u songove, a notni zapis napravio je moj znanac, skladatelj Vlado Dolenc. Uskoro je njegova stručna pomoć glazbenika dobila oblik volonterskog rada u školi, pa je moja dramska družina “Makovi” (kako su se tada zvali) dobila i glazbenog voditelja. Tako je započelo zlatno doba mog stvaralaštva, koje je iznjedrilo cijeli niz mjuzikala. Gospodin Vlado Dolenc, nažalost, nije više među nama, ali njegova glazba i danas živi u srcima mnogih koji su kao djeca imali sreću da stasaju s njom. Dio te glazbe nalazi se i danas na DVD-ima koje mnogi čuvaju kao sjećanje na svoje djetinjstvo.

Kako bih se prisjetila tih dana, vratit ću se još malo na “Mačka u trapericama”. Kad je gospodin Kišević čuo mog Danijela kako govori i pjeva stihove o Karabasu, rekao je: “Ja sam pjesnik i glumac, ali poslije ovog malog ne bih se usudio više govoriti ni svoje vlastite stihove. Bila bi to samo bližeda kopija jer je on ovim stihovima udahnuo dušu.” Tako je mali dječak Danijel Reškovac ušao u povijest “Makova” i postao kasnije čak i Bijela vrana u poznatoj istoimenoj radioemisiji Mladena Kušeca na Hrvatskom radiju.

Mislim da ne bi bilo dobro apostrofirati samo Danijela jer su moji “Makići” (kako sam ih zvala od milja) bili izuzetno talentirana djeca. Kako su često nastupali na raznim prigodnim svečanostima, pa čak i na Trgu Republike (danas Trg bana Jelačića) jer su odlično govorili stihove i pjevali, pozivali su ih i poznati redatelji da sudjeluju u njihovim recitalima. Tako je tada vrlo poznat glumac i redatelj Radojko Ježić napisao za

njih recital “Bili su veliki, a tako mali” koji su izvodili više puta, pa čak i u Koncertnoj dvorani “Vatroslav Lisinski”. Od velikog broja njihovih nastupa spomenut ću još jedan koji je bio predstavljen kao nešto izuzetno. Bila je to manifestacija nazvana “Akcija tramvaj”, a organizator svega bio je Pionirski dom s Ribnjaka. Redatelj tog događanja bio je gospodin Nikša Eterović. Moji “Makići” su ranom zorom krenuli posebnim tramvajem s Remize i silazili na zagrebačkim trgovima, gdje su pred prolaznicima izvodili svoj program. Mislim da se to događalo za Prvi maj. Prethodne noći moj je sin Dario u našem stanu na kasetu snimio prateću glazbu. Eto, da bi sve uspjelo, trebalo je vrlo često uložiti i svoj privatni mir. No, kako bilo da bilo, akcija je u potpunosti uspjela. Naša mala Karmila Vukelić dobila je na Trgu bana Jelačića buket ruža uz napomenu da će sigurno postati velika glumica. Koliko su takva priznanja laskala mojim malim glumcima, ne moram ni naglašavati, ali znam da će “Akciju tramvaj” pamtili i prepričavati svojim potomcima do kraja života. Hoće li se tada sjećati i nas odraslih koji smo im omogućili tu radost u djetinjstvu... tko zna?! U mojim sjećanjima ostali su svi poimence nanizani kao veliko bogatstvo i radost mog prosvjetnog poziva.

No, da se vratimo našem konkretnom radu, a to je bio mjuzikl “Zar život nije lijep”. Tekst sam napisala na temelju spontanog i iskrenog čavrljanja s djecom iz družine. Pričali su mi o svojim nestašlucima u školi, igrama i prvim ljubavima, a Suzana Pardačer je napisala i jedan song. Goran Komerički (zvali smo ga Gigi) bio je malen i nespretn kad je krenuo u prvi razred, pa su mu svi pomagali da se snađe i nosili mu tešku torbu. Glazbu za taj mjuzikl skladao je gospodin Vlado Dolenc, a glazbeni sastav “Makovi” pratio je male pjevače. U songovima i dijalozima prikazan je cijeli ljudski život od rođenja do smrti, a rađen je za nastup na Smotri dramskih družina u Rijeci, pa je dobio i svoju ocjenu. Bila je to čista petica, a u mišljenju žirija bilo je mnogo pohvala, uz napomenu da je taj mjuzikl najhumanija priča ikada izvedena na Smotrama.

U to vrijeme “Makove” uzima pod svoje okrilje Pionirski dom na Ribnjaku, a 1983. godine izlazi iz Jugotona singl sa songovima istog mjuzikla. Uskoro se i televizija zainteresirala za nj, pa je iste godine snimljen igrani film za emisiju “Mali svijet”. Bio je to pravi filmski uradak snimljen u školi i izvan nje, a snimanje je trajalo (s nizom ponavljanja) puna tri dana. Glavni glumac Danijel pjevao je prvi song na daskama koje su prekrivale otvor kružnog stubišta na visini od desetak metara. Kosa mi se dizala u zrak od straha za dječaka, ali on i poznati snimatelj HTV-a Mario Perušina odlično su odradili svoju hrabru zajedničku suradnju. Kako je taj dječji mjuzikl postao jako popularan, gostovali smo s njim i u Beogradu, a moja družina ga je igrala nekoliko godina, i to u više postava. Sjećam se jednoga takvog nastupa u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Tada se dogodilo nešto spontano i vrlo neobično, što je i mene oduševilo. Kako nikada nisam kočila dječju kreativnost, moji su mali glumci često koristili tu slobodu na sceni. Tako su i na tom spomenutom nastupu Čučo i Suza (to su im bili nadimci) otplesali valcer preko cijele pozornice uz ljubavni duet glavnih likova. Kad sam ih poslije upitala kako su došli na tu ideju, odgovorili su: “Željeli smo se i mi malo istaknuti, da nas prati reflektor.” Ta želja za isticanjem na sceni kao da je najavila njihova buduća zanimanja pod reflektorima. Tako je Čučo danas poznati glumac, a Suza je dugi niz godina bila voditeljica na HTV-u.

Drugi moj mjuzikl, “Djeca velegrada”, bio je na neki način nastavak prethodnoga i još bliži djeci jer je govorio o njihovim problemima odrastanja u velikom gradu. Dodirnuo je niz dječjih sudbina, njihove radosti i tuge. S tim smo mjuziklom nastupali na Smotri u Zadru. Kako su tada “Makovi” imali svoj vlastiti orkestar (električne orgulje, bubnjevi, dvije gitare, flauta, violina, truba), morali smo i instrumente prevoziti. Tako smo ih prevezli do kazališta u tačkama ili “karioli”, kako su Zadrani govorili. Na nastupu je naš Danijel želio otpjevati završni song “Pomozite” kao što je to vidio u američkim glazbenim filmovima, pa je skočio sa stepenica od dva metra i dočekao se na koljena. Mala publika je oduševljeno vrištala dok sam ja od užasa zaustavila dah i razmišljala jesu li mu sve kosti na mjestu. Bila je to opet nepredviđena vratolomija dječaka koji je u našem prvom mjuziklu “Zar život nije lijep” plesao po daskama nad ambisom. Dječji nestašluk ili želja za isticanjem – tko će to znati. Bitno je da je Danijel stasao u dobrog čovjeka, jednako kao i svi ostali članovi “Makova”. Već tada mnoga su djeca iz “Makova” oblikovala svoje karaktere i danas su to dobri i vrijedni glumci, glazbenici i novinari te tehničari u kazalištu, kao naš Jero – Goran Jerosimović, koji upravlja tehnikom Dramskog kazališta “Gavella” i drugi Goran – Goran Komerički, glazbeni producent i voditelj na Hrvatskom radiju.

U to vrijeme “Makovi” su bili toliko popularna družina da ih je pod svoje pokroviteljstvo uzela Zagrebačka banka. Nakon toga mijenjaju ime “Makovi” u GSG (glazbeno-scenska grupa) “Pčelica”, a kum te promjene imena bio je pjesnik Enes Kišević, koji im je poklonio pjesmu “Pčelica i mak”. Tada je, 1983. godine, rođen naš najveći mjuzikl “Čarobnjak iz Oza”, koji sam dramtizirala prema poznatom romanu F. L. Bauma. Kako bih taj mjuzikl što lakše postavila na scenu, nastojala sam se držati verzije MGM-ova filma iz 1939. godine i uspjela sve skratiti na dva i pol sata trajanja. Glazbu je skladao, dječji orkestar uvježbao i pomagao glazbenom pratnjom na klaviru Vlado Dolenc, a tekstove za 17 songova sama sam napisala. Susret glavnih likova i čarobnjaka riješen je vrlo uspješno – lutkarski. Mjuzikl je zbog velike tehničke zahtjevnosti izveden oko 50 puta u Društvenom domu Trešnjevka, ali i u skraćenoj verziji na drugim scenama Zagreba. Tada je “Pčelica” prvi put dobila financijsku pomoć za kupnju kostima i izradu kulisa prema nacrtu profesora Dubravka Lepeja. Najveći dio kostimografije rađen je od otpisanih kostima kazališta “Gavella”, koje smo dobili kao poklon. Ipak moram naglasiti da je najveći teret ležao na malim glumcima, koji su pjevali uživo koristeći se samo mikrofonom. Na premijeri mjuzikla bila je i naša poznata redateljica, svima draga gospođa Zvezdana Ladika. Njen zagrljaj i njezine riječi “Ti si, Tea, čarobnjak!” pamtit ću s ponosom do kraja života. Značile su mi više od svih priznanja koje sam ikada primila. Tada je tisuće malih Zagrepčana vidjelo tu predstavu i mnogi je pamte još i danas. Kako sam djeci uvijek davala slobodu izvedbe na sceni, sjećam se da su na svim predstavama unosili i neke nove elemente, dijaloge ili monologe. Glavni lik je bila Eli, u interpretaciji djevojčice Karmile Vukelić, Strašilo – Suzana Pardačer (kasnije voditeljica na HTV-u), Lav – Tamara Cipek (danas pjevačica u HNK-u), a Danijel je bio Limenko. Čarobnjak je glumio Goran Đepina (danas zaposlen u zrakoplovstvu). Vještica je svima unosila strah u kosti, pa su se mali gledatelji često skrivali pod sjedala u dvorani kad bi se ona pojavila na pozornici uz

munje i gromove, koji su u to vrijeme bili za ekipu pravi tehnički izazov. Ipak, i djeca i glumci bili su oduševljeni i prenositi će priču o čarobnjaku iz Oza iz generacije u generaciju. Kako je djelo bilo predloženo za izvedbu na Šibenskom festivalu djeteta, došao ga je pogledati i selektor, koji je ovim riječima odao priznanje predstavi: “Došao sam po dužnosti vidjeti malu školsku priredbu, a doživio sam šok. Ovo je blistava predstava, čijoj bi vrijednosti mogli zavidjeti i vrlo poznati glumci i režiseri.” Svaki član glumačke ekipe odigrao je svoju ulogu s puno ljubavi, talenta i entuzijazma. Neki su od njih poslije postali dramski umjetnici (Dražen Čuček i Tamara Magud Cipek), a većina ih je ostala vezana barem za neku djelatnost u kulturi. Tanja Suljić, koja je glumila Vješticu i koja sada živi u Londonu, te gitarist Branko Bekić (sada s adresom u Chicagu) zapjevaju si onako, u osami, za dušu, poneki song iz “Čarobnjaka”. Tri Gorana, tri velika prijatelja iz “Makova” i “Pčelice” – svaki u svom poslu, ali uvijek zajedno, nisu od 1983. nijednu Staru godinu propustili a da svojoj dragoj “raski” (tada i redateljici) ne zažele sretnu novu godinu, i to točno u ponoć, ma gdje bili. To bi svaki prosvjetar mogao poželjeti kao veliko priznanje svoga rada, veće i vrijednije od bilo kakvog odličja. Oni me sigurno neće zaboraviti onoga dana (kako govorim u jednom songu) “... kada krenem visoko...”.

Ovu priču o mjuziklu koji je u svom vremenu izazvao veliko oduševljenje završit ću osvrtom na nastup u Crikvenici 1985. godine, kada su “Pčelice” bile pozvane na gostovanje u Dom za djecu “Stoimena”. Čarolija je bila potpuna samim okruženjem. Naime, moji mali glumci izvodili su predstavu na osvijetljenom igralištu, dok je publika sjedila na tribinama. Zahvaljujući talentu Suzane, Tamare, Karmile i ostalih, sva su djeca iz gledališta sudjelovala – oponašala su zvukove kiše, vjetra, gromova i tako pratila dolazak vještice i čarobnjaka. Ova živa kulisa dala je predstavi novu draž, a pojava vještice koja je vrišteći dojurila na romobilu izazvao je prave salve smijeha. Druženje nakon izvedbe ostalo je u sjećanju i publici i izvođačima kao draga uspomena na divne dane djetinjstva.

Godine 1985. Vlado Dolenc napušta GSG “Pčelicu”. Tada se raspao i mali orkestar grupe pa glazbena pratnja, skladana za moju scensku družinu, teče nadalje s magnetofonske vrpce. Kako je moj sin Dario i do tada brinuo o tonskim zahtjevima mojih učenika na sceni, on i tada spremno preuzima na sebe vrlo odgovoran zadatak da na svim izvedbama predstava bude naš stalni ton-majstor. Njegov istančani sluh i želja da mi pomogne stvorili su time savršen okvir za sve moje uspjehe s djecom na sceni, ali i za njegovo buduće zanimanje majstora tona na HTV-u. Samo takav skladan tandem mogao je biti čvrsta podloga za velike uspjehe koje smo postigli. To su zaključili mnogi koji su tih godina surađivali s nama, a ja sam i danas zahvalna svom Dariu na toj nesebičnoj pomoći.

Nakon odlaska gospodina Dolenca glazbeni dio rada s djecom preuzima kolega Željko Kipson, koji je u OŠ Nikole Tesle predavao glazbeni odgoj. Osim što je radio s djecom, on je vrlo uspješno skladao i glazbu za neke scenske igre moje dramske družine.

Kako je u lipnju iste godine u Africi bila velika suša i pomor življa, irski glazbenik Bob Geldof pokreće veliku akciju za pomoć stradalima. U tome je sudjelovao cijeli

svijet, pa i Hrvatska. Moji su učenici vrlo dirljivo pisali o tome u svojim zadaćama, pa sam i ja napisala malu glazbeno-scensku igru o gladnoj djeci Afrike “Spojimo mostove ljubavi”. Nošen istim emocijama moj kolega Željko Kipson uglazbio je moje stihove i GSG “Pčelica” uskoro je bila spremna za nastup. Tada smo došli na ideju da u DD Trešnjevka održimo premijeru, a novac od ulaznica uputimo za pomoć djeci Afrike. Uz “Pčelicu” su nastupali poznati umjetnici Mladen Šerment, Enes Kišević, Nataša Sedmak, Anđelko Krpan i drugi. Odjek tog nastupa bio je izuzetno velik i pokrenuo je lavinu raznih humanitarnih priredaba u Zagrebu, a “Pčelica” je u mnogima i sudjelovala. Tada ta mala družina talentirane djece polako prelazi okvire osnovne škole jer se u njoj počinju okupljati i njezini bivši članovi – tada već srednjoškolci.

Godine 1985. Željko Kipson sklada glazbu za novi mjuzikl “Novogodišnja bajka”. Glazba se snima, no djeca i dalje pjevaju uživo. Taj mjuzikl je rađen u suradnji škole i Društvenog doma Trešnjevka, a moj “honorar” su bila tri priznata sata tjedno u školi, koliko je bilo moguće po zakonu, no ja sam radila daleko više. Čak mi ni tekstovi tada nisu bili plaćeni, niti su bili zaštićeni autorskim pravima.

Kako su u to vrijeme bili i dalje prigodno izvođeni recitali, često sam koristila taj oblik scenskog izražavanja. Godine 1987. održana je u Zagrebu Univerzijada, a OŠ Nikole Tesle bila je jedan od domaćina mladim sportašima. Tom smo prigodom za svečanu akademiju pripremili recital “Tebi, voljeni grade”. U programu je osim moje družine sudjelovao i zbor te tamburaški školski orkestar pod vodstvom kolege Dražena Varge. Pjesmom, plesom i stihovima hrvatskih pjesnika ispričana je cijela povijest Zagreba, od vremena kada je Bela IV. našem gradu poklonio “Zlatnu bulu”. Posebno oduševljenje publike izazvao je prikaz pjesme Augusta Šenoa o Lijepoj Janji, kćeri starog ribara, koji su plesno izveli Suzana Pardačer i kolega učitelj Petar Oršanić, uz pratnju tamburaškog orkestra i zbora. Buran pljesak i suze prisutne publike bili su najbolji dokaz koliko su njih dvoje uvjerljivo odigrali tu tužnu priču.

Moj sljedeći mjuzikl bio je priča o Djedu Mrazu koji putuje na Zemlju da bi darivao djecu. Živi na oblaku broj sedam, zajedno sa svim poznatim likovima iz bajki. Oni su neposlušni i prgavi, pa ih Djed kažnjava tako da zamijeni njihove uloge, što cijeloj predstavi daje svježinu prave čarolije. Taj mjuzikl igrala je nova ekipa “Pčelice”, ali kako su svi znali cijeli tekst prije premijere, zabune i treme nije bilo. Dok su se oni igrali na sceni i uživali, ja sam svu njihovu tremu skupila u sebe i treperila od straha. Predstava je odigrana tridesetak puta za djecu Zagreba, kao poseban dar u sklopu podjele darova najmlađima što su ih organizirala razna poduzeća.

Od te je predstave “Pčelica” prvi put dobila nešto novca na poseban račun pri OŠ Nikole Tesle kako bi se to iskoristilo sljedeće godine za kupnju kostima i opremu scene. Kako mjuzikl nije bio dug, djeca su subotom i nedjeljom znala odigrati i po četiri predstave na dan, tako da je jedna publika izlazila, a druga već ulazila. Naporno za nas odrasle, a za djecu uvijek igra i radost. Naime, nitko se od njih nije nikada žalio, a roditelji su bili sretni da djeca ne lunjaju ulicama, već su pod nadzorom, igraju se i vesele. To je bilo ono zlatno doba neograničenog povjerenja i mira među voditeljima, djecom i roditeljima. Ako i danas pitate o tome bivše članove “Pčelice”, svi govore isto: “Imali smo divno djetinjstvo, bez bojazni i s puno radosti jer smo radili nešto što

nas je veselilo.” Neki su se vraćali u “Pčelicu” još kao srednjoškolci (Suzana, Tamara, Čučo, Josip i drugi). Mislim da je to najbolji dokaz povjerenja i odanosti, iz kojega su se kasnije rodila i mnoga umjetnička zanimanja. Zato mi ni danas nije žao žrtve i odricanja u privatnom životu. Uostalom, moj sin Dario bio je također “zaražen” tim entuzijazmom, uvijek uz mene kao snimatelj-dokumentarist i odličan tonski majstor, koji je pomagao u rješavanju svih tonskih problema kad god bi glazba krenula s magnetofona. Kasnije je niz godina bio “tonac” na HTV-u. Tako je igra mogega sina prerasla najprije u fakultetski studij, a onda i u životni poziv stručnjaka za ton i sliku na televiziji. No nije on bio jedini, jer ondje su sada mnogi moji bivši učenici, a ima i pisaca, novinara i televizijskih snimatelja.

Nakon “Novogodišnje bajke” sljedeće smo godine u Društvenom domu Trešnjevka izvodili moj novi mjuzikl “U ogledalu Djeda Mraza”, a godina nakon toga bila je prijelomna, pa smo uz novogodišnje blagdane izvodili obnovljeni mjuzikl “Zar život nije lijep”. Te godine, 1989., bio je kraj naše suradnje s DDT-om, a ja sam u školi preuzela vođenje RUNA (Radio-usmenih novina) i NTTV-a (Interne školske televizije, odnosno Nikola Tesla TV). Kako u to vrijeme nitko nije preuzeo “Pčelicu”, i ona se ugasila. Ja sam otišla u mirovinu. U međuvremenu su stasale nove generacije koje odlaze u život. Tu ponajprije mislim na Olgu Pakalović, kojoj sam na prvom satu hrvatskoga rekla: “Olga, ti ćeš jednoga dana biti velika glumica.” I bilo je tako. Olga je članica HNK-a i poznata filmska diva, a dobila je već bezbroj nagrada (između ostalih i Zlatnu arenu u Puli te nekoliko nagrada Hrvatskog glumišta), kao i Dražen Čuček, zaposlen u kazalištu “Komedija”. Olga je nekoliko puta zastupala školu Nikole Tesle na susretima LiDraNa – jedne godine s monologom Sunčane Škrinjarić “Dva smijeha”, a sljedeće godine (kad je Hrvatska prisilno ušla u rat) s pričom “Ubili su mi kuću” Mladena Kušeca, koju je snimila Hrvatska televizija. Tu skraćenu verziju dirljive priče o djevojčici iz spaljenog sela Lišani izvela je Olga s toliko dirljivih emocija da je njen nastup odmah uvršten u završni program LiDraNa u Zagrebu, koji je snimila i Hrvatska televizija.

Uza sve ono o čemu sam do sada detaljno pisala, mislim da treba spomenuti i niz emisija koje je tijekom godina snimio HTV, kao što su: “Makovi u Pionircu”, “Zrno do zrna – Pčelica”, “Tebi, grade moj”, “Zašto tako”, “Ubili su mi kuću”, “Deklaracija o pravima djeteta” i druge. Uz spomenute televizijske emisije, članovi moje družine snimili su i pedesetak priloga u popularnim radio-emisijama koje su vodile gospođe Višnja Biti, Jadranka Kosor, Vesna Svaguša, Mejra Vindakijević i druge. Impozantni broj snimanja za ova dva medija jasno pokazuje da su moje djevojčice i moji dječaci imali visok nivo izražavanja i dovoljnu količinu sigurnosti da mogu nastupati pred milijunskim auditorijem Lijepe Naše.

Još bih se željela osvrnuti na igrokaz “Pepeljuga” koji sam u OŠ Nikole Tesle na scenu postavila treći put. Ulogu maćehe igrala je kolegica iz računovodstva, što je pridonijelo realnosti cijele predstave. Kako su propozicije za izvedbe na LiDraNu bile vrlo stroge i u granicama trajanja od najviše 15 minuta, ja sam našu predstavu spomenute bajke postavila u te okvire i tada su sve uloge igrala djeca. Moje su dramske družine uvijek bile najbolje, zbog čega su gotovo svake godine zastupale općinu Trešnjevka

na Gradskom natjecanju. Ne trebam naglašavati kako su na to gledali voditelji drugih škola. Zavist, zloba, mržnja – sve me to pratilo iz godine u godinu. Zato sam te posljednje godine vođenja dramske družine odlučila: “Ne idemo dalje!” Iako razočarana, djeca su me razumjela i pristala igrati “Pepeljugu” bez odlaska na daljnje natjecanje. Voditelj žirija bio je poznati glumac Vinko Kraljević. Bio je oduševljen našom izvedbom i čim je krenuo razgovor za okruglim stolom, rekao je: “Čestitam! Da mi je netko rekao kako se bajka o Pepeljuzi može odigrati u 18 minuta, i to s dva songa, rekao bih da je to nemoguće. Vašu sam Pepeljugu gledao kao scensko čudo.” Zahvalila sam mu na toj laskavoj ocjeni i rekla da moja djeca neće ići na daljnje natjecanje. Pokušao me nagovoriti, ali sam ostala pri svojoj odluci. Moje djevojčice i dječaci: Vanja, Tomica, Tanja, Željka i drugi bili su zakinuti, ali... razumjeli su me. To mi je značilo više od svih daljnjih priznanja.

Kako je vrijeme mog odlaska u mirovinu palo u vrijeme Domovinskog rata i jedne moje teške operacije, bila sam uvjerena da je to kraj mog rada na sceni. No... sudbina je odlučila drugačije.

Odlazeći u mirovinu 1993. godine, vjerovala sam da zauvijek zatvaram vrata predavanjima hrvatskog jezika u razredu, ali i radu s djecom na sceni. No, kako kaže stara poslovice: “Dobar glas daleko se čuje”, mnogi su pričali o mojim uspjesima, pa je ova priča doprla i do gospođe Dubravke Cvitković iz Kulturnog centra Peščenica. Ona je, naime, vodila brigu o raznim grupama u tom centru i upravo je tražila voditelja za dramsku grupu djece od 7 do 14 godina. Čula je za mene i pozvala me na dogovor. Kako sam se nakon odlaska u mirovinu osjećala nekako prazno i izgubljeno, nije me bilo teško nagovoriti na tu suradnju, tim više što sam time dobivala i mogućnost male novčane naknade, a moja mirovina prosvjetara nije bila velika tih godina u Hrvatskoj. Tako je 1993. godine u jesen započelo još jedno plodno doba moga rada s djecom na sceni.

Grupa je dobila ime “Šamrleki” (male stolice) i brojila je tridesetak djece. Za razliku od mnogih dotadašnjih dramskih družina, ta djeca nisu bili moji učenici kojima bih širila horizonte poznavanja književnosti i gramatike, već “neki novi klinici” željni da se pokažu na sceni. Znači – trebalo je krenuti od nule. Tada sam posegnula za znanjem koje sam davnih godina stekla u ljetnoj dramskoj školi gospođe Zvezdane Ladike, gdje su nam predavali poznati glumci, režiseri i koreografi Zagrebačkog kazališta mladih, čime je moje znanje o radu s djecom dobilo jednu novu, stručnu dimenziju i time sam se u radu sa “Šamrlekima” obilato koristila. Uza sve to imala sam na raspolaganju odlične prostore za rad, kao i veliku pozornicu. Djeca su došla u družinu s jednom jedinom željom – nastupiti pred publikom. Kako je put do toga bio trnovit, ne trebam ni spominjati. Pričicama o mojem dotadašnjem radu, malim vježbama govora i pokreta, uskoro sam stekla njihovo povjerenje, ljubav i interes za rad. “Teta Tea” nije bila njihova stroga profesorica već osoba koja ih je razumjela i voljela i s kojom su se igrali. Moram naglasiti da su neke djevojčice i dječaci bili vrlo talentirani, što su uskoro svi ostali osjetili, pa su ih počeli slijediti odnosno oponašati.

U početku sam mnogo pažnje posvećivala govornim vježbama jer su neki loše artikulirali glasove. Posjela sam ih u zadnji red dvorane, a oni na sceni trebali su jasno izgovarati zadani tekst. Tako su shvatili kojom jačinom mora riječ biti izgovorena na sceni da bi je publika razumjela. Ipak, najteže su usvajali pravilne naglaske i pojam o tome da svaki tekst mora biti izgovoren prirodno i bez patetike, kao u stvarnom životu. Kad su shvatili da je pozornica isto što i igralište, učionica ili njihov dom – sve je bilo lakše.

I tada je “već jako velika Teica” ponovno posegnula za “Domovinom” Đure Arnolda. Sada su tu pjesmu mog djetinjstva govorili u zboru drugi dječaci i druge djevojčice, a u pomoć im je uskočio i moj bivši učenik Tomislav Kovačević, koji je malom dječaku Jurici ispričao što znači riječ – domovina. Buran pljesak publike bio je znak da su moji “Šamrleki” uspješno krenuli na svoj mali put slave. Povremeno su i moji bivši učenici glumci dolazili gledati kako radim s novom grupom djece i čak željeli pomagati. Danas znam da je tu bila prisutna nostalgija za glumom njihova djetinjstva. Kako su “Šamrleki” bili amaterska družina, morali su nastupiti već oko Božića. Tada su nam opet došli u pomoć moji bivši učenici Olga Pakalović i Dario Radman, koji su u predstavi “Kristovo rođenje” predstavili likove Marije i svetog Josipa, a uloge pastira i anđela igrala su djeca. Kako su “Šamrleki” bili registrirana grupa KC Peščenica, pohađanje satova se plaćalo, a djeca su svake godine trebala nastupiti na SKAZ-u (Susretima kazališnih amatera Zagreba), na kojima su se odabirale dramske skupine za nastavak natjecanja na višoj razini. Te prve godine “Šamrleki” nisu bili u natjecateljskom dijelu, ali već sljedeće nastupali su s čak dvije predstave. No valja spomenuti i jedan moj tekst koji su izvodili nekoliko puta tijekom 1994. godine u Botaničkom vrtu. Bio je to mjuzikl “Povratak u Oz”. Taj mali mjuzikl napisala sam zbog velike nostalgije za predstavom “Čarobnjak iz Oza”, koju sam smatrala svojim najboljim ostvarenjem na sceni. Cijela priča živjela je u meni i prije nego što sam zapisala prvi dijalog. U tom novom mjuziklu djevojčica Eli zaspila na livadi i sanja da se vratila u Oz. Tu opet susreće Lava, Strašilo i Limenka, ali i mnoštvo likova iz raznih bajki koji su se, međutim, promijenili, na primjer: vuk je star, ispali su mu zubi, pa može jesti samo pecivo i mlijeko, Trnoružica koristi dvorac kao hotel s pet zvjezdica, Strašilo je gradonačelnik, Lav upravlja policijom, Limenko ima pilanu, a vještici se svi rugaju jer je izgubila svoju moć, Snjeguljica ima samo jednog patuljka jer zbog krize u Zemlji bajke ne može plaćati ostale. Budući da je i to bio mjuzikl, posuđena je glazba iz velikog “Oza”. Moram naglasiti da je publika odlično primila predstavu i da smo je često izvodili, a meni je pomoglo ovo mnoštvo likova iz bajki da uklopim što više djece jer se grupa iz mjeseca u mjesec brojčano povećavala. Zašto? Djeca su me voljela, radilo se ono što ih je veselilo, pa su u grupu dovodila i svoje prijatelje. Te smo 1994. godine proslavili zajedno moju 45. godišnjicu rada s djecom na sceni. Program su vodili Suzana Pardačer i Dražen Čuček (tada već popularan glumac kazališta “Komedijska”). To je bilo najljepše radno događanje mog života jer sam tada shvatila koliko je rad na sceni ispunjavao najveći i najsretniji dio mog života. Moja draga i talentirana majka dala mi je, eto, i prve smjernice za tu sreću.

Kao što sam već spomenula, “Šamrleki” su već 1994. godine nastupali na SKAZ-u s mojom dramtizacijom bajke H. C. Andersena “Djevojčica sa žigicama” – “okrutnom”, kako ju je u svom osvrtu na izvedbu nazvala izbornica dr. Lada Čale-Feldman. Drugi izbornik, poznati režiser Robert Raponja, napisao je u svom osvrtu na izvedbu: “*Djevojčicu sa šibicama* po Andersenu napisala je i predstavu režirala gospođa Tea Odobašić. Svima dobro poznata i tužna priča o nemilosrdnosti ispričana je kazališno vrlo jednostavno. Nižu se prolaznici koji zaobilaze djevojčicu koja nudi svoje šibice i blago moli da se netko smiluje i kupi koju. Na Badnju večer nikome nije do šibica niti do djevojčice. Svatko ide svojim putem, svojim pravcem za svoje zadovoljstvo. Predstava je od početka u istom tonu i istom ritmu i polako iščekujemo trenutak kad će se djevojčica sjediniti u smrti sa svojim najbližima i tako se zauvijek spasiti od studeni i nemilosrdnosti svijeta koji je okružuje. Po nju dolazi četa anđela. Predstava je prigodnog karaktera. Scena je vrlo jednostavna, kostimi su ilustrativni, a takva je i gluma mladih glumaca. Sve je podređeno priči.” Ovdje želim dodati da je kostimografija i scenografija također bila moja zamisao.

Na istom SKAZ-u izveden je i moj dobro poznati mjuzikl “Djeca velegrada” za koji je glazbu ranije skladao Vlado Dolenc, a koreograf vrlo dinamičnih plesnih pokreta bio je (danas vrlo cijenjen u svijetu baleta) Branko Banković. I kao što mi se često događalo u životu, netko je opet bio zavidan i pokušao omesti HTV da snimi dio predstave kao primjer odličnoga na SKAZ-u. Ipak, tada je pobijedila pravda. Isti žiri izbornika (kao za predstavu “Djevojčica sa žigicama”) sada je reagirao s puno oduševljenja. Tako je naša poznata glumica Slavica Knežević-Torjanac napisala: “Ovaj mjuzikl prošao je ugodno i oku i uhu. To je niz tipičnih situacija iz života gradske djece, od kojih najoriginalnije djeluje ona o oblačenju što su je izveli Maja i Marko.”

Za istu predstavu napisao je gospodin Raponja ovo: “... Predstavu je nadahnuto režirala gđa Tea Odobašić. Sve je u predstavi s mjerom, znalčki napravljeno, no ono što zadivljuje je energija i vještina mladih glumaca koji su plijenili pažnju i kao glumci i kao pjevači te oduševili publiku. Predstava se gotovo spotovski brzo i dinamično odvija i kad završi naprosto nam je žao što još ne traje.”

I eto... mnogo godina nakon svoje premijere, predstava je opet dobila ocjenu – odličan. To je dokaz da su problemi djece uvijek isti ili bar slični. Kako je jednu od glavnih uloga igrao talentirani Lovro Petrač, njegov se otac (pisac) sjetio tog teksta kad je sastavljao Čitanku za šesti razred i uvrstio dio dijaloga iz mjuzikla, zajedno sa svojim komentarom. Uza sve što je već rečeno o tom mjuziklu, moram naglasiti da su “Šamrleki” tada svrstani među najbolje na SKAZ-u, ali bilo je to vrijeme agresije i rata u Hrvatskoj, pa smo bili samo na izletu i nastupu u Ogulinu, a nakon “Oluje” i u Glini. Dovoljno za djecu koja su s ljubavlju učila prve korake na sceni i uživala u svakom novom druženju i uspjehu. Kako je svaki susret scenskih družina na SKAZ-u završavao razgovorom s članovima stručne komisije koji su detaljno analizirali predstave, svi smo mi voditelji a i glumci amateri mnogo toga naučili i nastojali izbjegavati ono pogrešno u sljedećoj predstavi. Biti među devet najboljih na 19. SKAZ-u značilo je za sve amaterske družine veliko priznanje, pa su i moji “Šamrleki” bili oduševljeni time da ih je stručni žiri uvrstio među najbolje. Ne moram ni govoriti koliko mi je to novo

priznanje značilo, tim više što se predstava “Jutro mravlje kraljice” moje bivše učenice i male glumice Tamare Magud Cipek također našla na popisu najboljih. Dakle, moja “djevojčica” (tada već profesorica) slijedila je svoju bivšu profesoricu i redateljicu. Bilo joj sa srećom!

Kako bih nastavila svoja sjećanja na rad s djecom na sceni, reći ću nešto o novom tekstu za mjuzikl “Gdje je dnevnik?”. Željela sam da sve bude originalno i u skladu s rječnikom mojih “Šamrleka” iako je opisani događaj bio stvarnost iz moje profesorske prakse. Znala sam da radnju želim obogatiti glazbom i da će to, na kraju, biti mjuzikl, ali krenula sam pisati tekst nakon jedne igre s djecom. Posjela sam ih oko stola, na čiju sam sredinu postavila kasetofon za snimanje. Objasnila sam im što se jednom dogodilo u mom razredu, kada je nestao dnevnik, i zamolila ih da svojim dijalozima i monolozima (koje su spontano izmišljali) odigraju događanja u razredu onako kako ih oni vide. Sve što su govorili snimljeno je. Na temelju toga njihovog međusobnog čavrljanja napisala sam kasnije tekst za cijeli mjuzikl. Zato je pored naslova, na mjestu predviđenom za ime autora, pisalo ovo: *Tea O. i Šamrleki*. Glazbu je skladao i snimio gospodin Vlado Dolenc, s kojim sam tada ponovno surađivala. Premijera ovog mjuzikla bila je 1995. godine na 20. SKAZ-u. Bila je to ona godina (kobna za Zagreb) kad su na moj dragi grad lansirane rakete s okupiranog područja. Bilo je to 2. svibnja, kad smo trebali nastupati, pa je sve odgođeno za nekoliko dana. U mom mjuziklu “Gdje je dnevnik” dotaknuto je i ovo naše ratno razdoblje. Izbornik, glumac Žarko Savić, napisao je o izvedbi: “Odlično za musical, što znači da se odlično pjeva i govori, ali i dobro glumi. Vrlo lijepa i zaokružena predstava, a među najljepšim dijelovima spadaju priča malog Lovre i song *Rat, rat, rat*.”

O ovoj predstavi također se vrlo pohvalno izrazila i poznata redateljica Jasna Mesarić ovim pisanim osvrtom: “Vidjeli smo vedru, iskrenu i vrlo dobro organiziranu predstavu s temom iz školskog života osnovaca, u kojoj su djeca odlično odigrala atmosferu i male svakidašnje probleme jednog razreda. Projekt je znalački osmislila njihova iskusna voditeljica koja se i sama pojavila u ulozi nastavnika. U predstavu su odlično uklopljeni songovi sa skladnom koreografijom tako da su i te glazbene sekvencije postavljene s onom mjerom koja slijedi sposobnost djece da svladaju raznolike scenske zahtjeve, a pojedinci iz ovog ansambla zaista su iznadprosječni.” Novo priznanje mog rada u voditeljskom i spisateljskom smislu bila mi je tada velika radost, tim više što sam i sama (prvi put) zaigrala s djecom.

Sljedeće, 1996. godine, pripremila sam za SKAZ čak dvije predstave, odnosno dramaturgiju priče “Božić” iz zbirke *Zlatni dani* Jagode Truhelke i dramaturgiju priča “Vrijeme” i “Šuma” iz zbirke *Nemam vremena* Sanje Pilić. Prvu od spomenutih izveli smo već oko Božića (jer ima prigodan karakter), a druga je reprizirana na samom SKAZ-u. Te su godine u ocjenjivačkom odboru bili: Helena Buljan (glumica), Petar Veček (redatelj) i Sibila Petlevski (spisateljica). O predstavi “Božić” napisano je tada sljedeće: “Vidjeli smo jednu lijepu, dječju predstavu prema djelu Jagode Truhelke u dramaturgiji voditeljice gđe prof. Tee Odobašić. Ova darovita dječja grupa pokazala nam je atmosferu u domu jedne obitelji za vrijeme Božića. U vrlo lijepim kostimima, toplim i glumačkim jezikom predstavili su se mladi glumci među kojima ima i pravih

talenata (Martina Gusić, Lovro Petrač i Josipa Mihić).” Moram naglasiti da sam bila izuzetno ponosna na svoje “Šamrleke” koji su u protekle tri godine znatno napredovali, i govorno i glumački, tako da im je nastup na sceni djelovao prirodno i jednostavno, čime su sve više oduševljavali publiku, ali, eto, i izbornike – profesionalce.

Sljedeća predstava na ovom SKAZ-u, “Nemam vremena”, još je snažnije potvrdila da su moji “mali glumci” stasali u vrlo talentirane i samosvjesne mlade tinejdžere koji su u glumačkom svijetu mnogo obećavali. Moram napomenuti da je dramatizacija spomenutog djela imala za cilj osvještavanje ekoloških smjernica u našem društvu, i to na poticaj samih “Šamrleka”. Naime, kad smo se jednom vraćali s nastupa u školi na Kozari boku, djeca su uočila nečistoću koja je vladala u tom naselju, pa su mi dala ideju da tu temu pretočim u budući tekst. To sam kasnije realizirala pretvarajući ekološke priče Sanje Pilić u dramsku igru. Glazba skladatelja Vlade Dolenca i moga sina Daria (two Hands Orchestra) te slikoviti kostimi (koje sam sama osmislila) još su više istaknuli vječnu tematiku našeg vremena – ekologiju. Nakon premijere na SKAZ-u naš poznati redatelj Petar Veček tada je s mnogo oduševljenja rekao: “Predstava na temu Sanje Pilić *Nemam vremena* te priče *Vrijeme* i *Šuma* zanimljiva je i možda najbolja predstava kazališne grupe ‘Šamrleki’ na ovim Susretima. Aktualna u svojoj jednostavnosti (Dan Zemlje i ekološki problemi planeta na kojem živimo), iskrena u likovnom i glumačkom izrazu, s vrlo zanimljivim i lijepo oblikovanim glazbenim songovima i djecom koja su vrlo inspirativno branila prirodu od nasilja otpada i smeća, zavrijedila je punu pažnju i oduševljenje svih gledatelja.”

Bila je to za mene “točka na i”, dokaz da ni nakon dugog niza godina nisam ispucala sve ono što sam nosila u sebi još iz djetinjstva – ljubav prema sceni. Nažalost, gruba stvarnost sa svim primjesama netolerancije opet me vratila unazad. Modernu, vedru i ekološki osviještenu dramsku igru zaustavio je direktor KC Peščenica T. Štriga, koji je tražio da HTV plati snimanje predstave umjesto da to prihvati kao veliku besplatnu reklamu za Centar. Predstava je trebala biti prikazana na HTV-u u sklopu programa Odgoj i obrazovanje mladih. Ovim postupkom djeca i ja bili smo duboko povrijeđeni, a ja sam se oprostila od svojih Šamrleka. Srećom, neki su od njih ipak našli svoj uspješni put na “daskama koje život znače” (Petar Cvirn, Ines Palčić). Za mene je to bilo samo još jedno razočaranje više, a njih je u mom životu bilo napretek. Zato sam tada rekla sama sebi: “Nikada više!” Međutim, sudbina je ipak odlučila drugačije.

Kad su se emocije smirile i kad je moj sin Dario osnovao prvi Internet školski radio u OŠ Nikole Tesle, gdje sam prije radila, odlučila sam mu malo priskočiti u pomoć. Ovo *malo* pretvorilo se u *mnogo* i trajalo je punih deset godina. To je također jedna duga uspješna i zaokružena priča, ali nema veze s radom u dramskim grupama, pa ću stoga preskočiti taj dugi period svog života i dovršiti priču koju sam započela još u ranom djetinjstvu. U dugom razdoblju rada s djecom sretala sam često ljude sa sličnim sklonostima, a među njima i Ivančicu Matković-Kezele, koja je vodila dječje zborove i imala slične umjetničke sklonosti kao i ja. Kad se sretnu dvije srodne duše, trajno prijateljstvo se rađa vrlo brzo i spontano. Zahvaljujući tome Ivančica i ja smo počele surađivati. Ona je našla skladatelje koji su joj uglazbljivali moje stihove i njene su ih “Pahuljice” odlično izvodile vođene njezinom čvrstom rukom. U dugom nizu godina

Ivančica mi je često pričala o svojoj zamisli da jednom realizira mali dječji mjuzikl. Kako “žabu nije teško natjerati u vodu”, ova je misao dugo tinjala u meni i dobivala sve jasniji oblik. Na kraju sam joj ponudila neke stihove i oduševila je. Uskoro se rodila cijela priča u kojoj mi je Ivančica zdušno pomagala. Pjesme su povezane malim dijalozima i glavna lica novog mjuzikla polako su uranjala u lica malih Pahuljica. Kristalni dječji glasovi i briljantno vođenje moje Ivančice postali su uskoro okosnica za novi dječji mjuzikl na raspjevanom nebu Hrvatske. Skladatelj Robert Boldžar i Toni Lović udahnuili su dušu mojim stihovima i dramska igra je mogla početi. Bilo je to 2008. godine. Međutim, gotovo godinu dana trajale su pripreme za premijeru, jer djeca zbora “Pahuljice” nikada nisu glumila, a mjuzikl “Školska priča” tražio je i to. Tako sam sate i sate provodila s njima da bi shvatili kako koristiti riječ i pokret u određenoj situaciji a da to bude prirodno i jednostavno. Sedam songova iz mjuzikla dobilo je i određenu koreografiju koju su radile dvije talentirane umjetnice plesnog studija našega svjetski poznatog koreografa Igora Barberića. Tako su “Pahuljice” naučile i niz vrlo dobro osmišljenih pokreta Tihane Strmečki i Tamare Savičević. Ako tome dodam skladnu i živahnu kostimografiju, publika je dobila novu muzičku dječju bajku iz svakodnevnog života.

Samo nekoliko dana nakon premijere izišao je i CD sa songovima iz “Školske priče”. Nažalost, mjuzikl nije izveden za zagrebačke prvašice (kojima je prvenstveno bio namijenjen) jer nisu odobrena sredstva potrebna za zakup Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog. Tako su djeca opet bila zakinjuta za radost namijenjenu njima. Za nas odrasle, a za mene posebno, to je samo još jedno razočaranje više u životu, i tada sam s potpunom sigurnošću rekla: “Nikada više!” I... bilo je tako! Mjuzikl “Školska priča” izveden je dva puta u Zagrebu u obje dvorane Zagrebačkoga kazališta lutaka, a na kraju i na pozornici HNK-a u Varaždinu, gdje je za djecu priređeno svečano primanje. Od svega je djeci ostala jedna lijepa priča, a nama odraslima jedno životno razočaranje više. Dok sam gledala djecu na pozornici varaždinskog kazališta, suze su mi se slijevale same od sebe jer sam tada osjećala da je to definitivni kraj mog životnog druženja s djecom na sceni. Sve što me do tada veselilo u životu i davalo mi snage da prebrodim mnoga razočaranja – otišlo je u nepovrat. Ostalo dalje bilo je samo puko preživljavanje s vrlo malo radosti. Starost je punom snagom zakucala na moja vrata... Tada mi je moja draga prijateljica Zorica Klinžić rekla: “Tea, ti svojim životom podsjećaš na baku iz Šume Striborove. Pitaš me zašto? Pa eto, ona nije podlegla čarima Stribora i krenula u bogatstvo i mladost, već je zadržala svoje dostojanstvo i odabrala tih i skroman život uz svog sina.” Mala je Teica i u sutonu svog života ostala vjerna – bajci. Pustite je da sanja... do kraja!!!

Zagreb, kolovoz 2017.

Popis dramskih i glazbeno-scenskih radova izvedenih s djecom

Rad u Mjesnoj zajednici “Pongračevo”

Igrokazi:

- Snjeguljica i sedam patuljaka (vlastita dramatisacija, 10. 7. 1953.)
- Pastorka i 12 mjeseci
- Pepeljuga
- Srebrozvjezdana (autor: Željko Hell)

Rad u OŠ Ljubljana

Igrokazi:

- Pepeljuga (Božidar Širola)
- Novogodišnja priča (vlastita dramatisacija)
- Dugonja, Trbonja i Vidonja (Božidar Širola)
- Mirjam, djevojčica iz potkrovlja (Željko Hell); po istom smo tekstu 1964. snimili film nestao u poplavi iste godine
- Crna trojka (S. Andres)

Rad u OŠ Voltino

Igrokazi:

- Vihor i poglavica Fazanovo Pero
- Vila Ravijojla (narodna)
- Aladin i čarobna svjetiljka (vlastita dramatisacija)
- Cvilidreta (Božidar Širola)
- U carstvu patuljaka (Božidar Širola)
- Pepeljuga (B. Širola) – obnovljeno
- Čarobnjak iz Oza (L. F. Baum)
- Robin Hood
- Piki i kompanija (na tekst učenika Leonarda Nagliča)
- Djevojčica sa žigicama
- Zašto plače mali robot (Nada Iveljić) – praizvedba
- Tko je glavni (Nada Iveljić)
- Dugonja, Trbonja i Vidonja (B. Širola) – obnovljeno

Dramoleti:

- Mati (M. Klopčić) – snimljen i kao amaterski film 1975.
- Hotel Pepe Bandića (Čopić, Rabadan)
- Na rampi (Čopić, Rabadan)
- Dvije majke (Čopić, Rabadan)

Jednočinke:

- Analfabeta (Branislav Nušić)
- Muva (Branislav Nušić)

Cjelovečernji baleti:

- Trnoružica (koreografija: Nevenka Čop i Tea Odobašić)
- Snjeguljica i sedam patuljaka (koreografija: Nevenka Čop i Tea Odobašić)
- Recitali:
- Dođite ljubavlju združeni (stihovi pjesnika)
- Tko može sputati mladost (učenički tekstovi, vlastita glazba)

Rad u OŠ Nikole Tesle

Recitali:

- Ruka u ruci, srce u srcu (stihovi pjesnika)
- Pjesma crvenih lađara (stihovi učenika)
- Učite od nas kako se voli i mašta (stihovi pjesnika)
- Kad bi bio svijet po mome (stihovi učenika)
- Zapjevaj slobodno, slobodo (stihovi učenika)
- Bili su veliki, a tako mali (stihovi: F. Martinac)
- Zrno do zrna, pčelica (stihovi Enesa Kiševića)
- Tebi, grade moj (snimila TV Zagreb 1985.)
- Dobro mi došao, prijatelj (stihovi: A. Koprek i Ž. Gojmerac)
- Goran u šetnji prirodom (stihovi I. G. Kovačića)
- Zagreb nekad i danas (za Univerzijadu)

Scenska glazbena igra:

- Spojimo mostove ljubavi (tekstovi učenika)

Mjuzikli:

- Mačak u trapericama (Enes Kišević, glazba: Tea Odobašić)
- Ne ogledalo, lice umij (Enes Kišević, glazba: Željko Kipson)
- Zar život nije lijep (vlastiti tekst, glazba: Vlado Doleneć)
- Djeca velegrada (vlastiti tekst, glazba: V. Doleneć)
- Čarobnjak iz Oza (vlastita dramatisacija teksta L. F. Bauma, glazba: V. Doleneć)
- Novogodišnja bajka (vlastiti tekst, glazba: Željko Kipson)
- U ogledalu Djeda Mraza (vlastiti tekst, glazba: Ž. Kipson)
- Zar život nije lijep (obnovljena predstava)

Igrokaz:

- Onuda je prošao Čukundjed Mraz (Vesna Parun)

Igrokaz s pjevanjem:

- Pepeljuga (vlastiti tekst, glazba: Ž. Kipson)

Scenska igra:

- Ubili su mi kuću (dramatizacija djela Mladena Kušeca)

Monološka igra:

- Dva smijeha (Sunčana Škrinjarić)

Rad sa “Šamrlekima”

Igrokazi s pjevanjem:

- Kristovo rođenje (dramatizacija ulomaka iz Biblije)
- Povratak u Oz (vlastiti tekst, glazba: V. Dolenc)
- Djevojčica sa šibicama (vlastita dramatizacija, vlastita glazba)
- Gdje je dnevnik (vlastiti tekst)
- Nemam vremena (dramatizacija priča Sanje Pilić)

Rad s Dječjim zborom “Pahuljice”

- Mjuzikl “Školska priča”

Snimljeno za televiziju: *Zar život nije lijep* (1982.), *Makovi u Pionircu*, *Zrno do zrna – pčelica*, *Tebi, grade moj*, *Moj Zagreb*, *Zašto?*, *Deklaracija o pravima djeteta*, *Ubili su mi kuću* (dramatizacija knjige M. Kušeca)

Za Hrvatski radio snimljeno je više od sto priloga u emisijama za djecu *Četvrtkov uskličnik*, *Stigla je pošta*, *Uho* i *Zašto tako*.

Bilješka o autorici

Tea Odobašić rođena je 1933. u Dragi pokraj Rijeke. Diplomirala je jugoslavistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Cijeli je radni vijek predavala hrvatski jezik u osnovnoj školi te vodila dramsku, recitatorsku, novinarsku i druge grupe. Nakon umirovljenja vodila je prvi školski internetski radio Radio 5+ i dramsku grupu “Šamrleki”. Gotovo 20 godina bila je članica Prosudbenoga povjerenstva za radijske emisije u sklopu državnoga LiDraNa. Dobitnica je mnogih nagrada i priznanja, među kojima se ističu Zlatnici za rad u nastavi i u slobodnim aktivnostima te Nagrada Grada Zagreba za cjelokupni rad s djecom.

Zahvale

Zahvaljujem svojoj prijateljici Željki Horvat-Vukelja što me je poticala u pisanju ovih uspomena i što mi je svojim dugogodišnjim uredničkim iskustvom pomogla da svoje zapise priredim za objavljivanje.

Zahvaljujem svom sinu Dariu Odobašiću za veliku pomoć u prikupljanju, arhiviranju i obradi fotodokumentacije koja je mojem rukopisu dodala dokumentarnu vrijednost.